

Vergaderjaar 2009–2010

21 501-07

Raad voor Economische en Financiële Zaken

Nr. 723

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 mei 2010

Op 7 mei jl. besloten de regeringsleiders en staatshoofden van de landen in de eurozone dat de Commissie, gegeven de uitzonderlijke omstandigheden, met een voorstel voor een mechanisme diende te komen om de stabiliteit van de eurozone te waarborgen. De uitwerking daarvan en besluitvorming hierover zou door de Ecofin Raad van 9 mei ter hand worden genomen. Hierbij informeer ik u, mede namens de minister-president, over de uitkomsten en resultaten van beide bijeenkomsten.¹

De afgelopen dagen werd duidelijk dat de financiële markten in snel tempo het vertrouwen dreigden te verliezen in de financiële stabiliteit in een aantal landen in het Eurogebied. Speculanten begonnen hun pijlen te richten op de euro. De financiële stabiliteit in het hele eurogebied liep daarmee groot gevaar. Er dreigden parallellen met de eerdere crisis in de financiële sector. Die beginnende uitslaande brand moest snel en adequaat worden ingedamd. Het is daarom dat de regeringsleiders van de landen in de Eurozone op 7 mei jl. een crisismechanisme aankondigden en de Ecofin vanochtend heeft besloten om een totaalpakket aan maatregelen aan te kondigen. Het pakket omvat drie elementen. Allereerst zal het Stabiliteits- en Groeipact worden versterkt. Nederland heeft in die discussie van vrijdagavond jl. het belang benadrukt van consolidatie van overheidsfinanciën en van naleving en versterking (middels effectievere sancties) van het SGP. Tot slot heeft Nederland onderstreept dat dit niet alleen geldt voor de eurolanden maar dat alle 27 EU-lidstaten hierbij betrokken dienen te worden. Het bijeenroepen van de Ecofin en daarmee alle 27 lidstaten werd daarom door Nederland ondersteund. Op zeer korte termijn zal de Europese Commissie met voorstellen komen, die de regels rond budgettaire discipline fors moeten versterken. Het Europese raamwerk van budgettaire discipline zal significant worden verbeterd. Daarnaast is overeengekomen dat er waar nodig nog extra maatregelen worden getroffen, zowel op het terrein van budgettaire consolidatie als van structurele hervormingen. In het bijzonder is het van belang dat Spanje en Portugal een duidelijk commitment hebben afgegeven dat zij significante extra maatregelen zullen nemen in de jaren 2010 en 2011.

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

Deze zullen worden besproken in de Ecofin van volgende week. Tot slot heeft de Raad besloten tot een omvangrijk stabiliseringsmechanisme. Het mechanisme komt tot stand samen met het IMF; het Europese aandeel hierin bedraagt in totaliteit 500 mrd euro. Dit moet op korte termijn speculatieve aanvallen afweren. De eerste signalen van de markt zijn bemoedigend.

De Europese Centrale Bank heeft ondertussen maatregelen aangekondigd die ervoor moeten zorgen dat de markten rond publieke en private schuldpapieren weer functioneren. De ECB zal kortlopend schuldpapier opkopen en heeft met andere centrale banken afgesproken de liquiditeiten in de markt te verruimen. Dit alles moet ervoor gaan zorgen dat de markten weer zullen stabiliseren. De ECB zal daarbij ervoor zorgen dat deze maatregelen zodanig worden «gesteriliseerd» dat zij geen gevolgen zullen hebben voor de inflatie.

Vandaag heeft de Raad zich maximaal gecommitteerd aan het garanderen van de houdbaarheid van de overheidsfinanciën en het versterken van de economische groei. Dit zijn de pijlers van het Stabiliteits- en Groeipact die essentieel zijn voor een stabiel en welvarend Europa. In het licht van de grote buitensporige tekorten waarmee veel lidstaten op dit moment kampen, is het cruciaal dat wij laten zien dat we in staat zijn de overheidsfinanciën snel weer op orde te brengen. Daarom is vanochtend in de Raad besloten dat, waar nodig, de consolidatie versneld zal worden gerealiseerd en er structurele maatregelen worden genomen die bijdragen aan de houdbaarheid van de overheidsfinanciën via een versterking van de arbeidsmarkt, en van de economische groei. Belangrijk onderdeel in het pakket is de aankondiging van zowel Spanje als Portugal dat zij substantiële additionele maatregelen zullen presenteren aan de Ecofin Raad van 18 mei a.s. voor zowel 2010 als 2011, om zo versneld hun tekorten terug te dringen. De tekortreductie zal overigens in alle lidstaten steeds strikt worden gemonitord in het kader van de buitensporig tekort procedures.

Tot slot is in de Raad besloten dat er een stabiliseringsmechanisme komt. Dit mechanisme biedt de mogelijkheid om in deze uitzonderlijke omstandigheden steun te verlenen aan lidstaten waar dat nodig is om de stabiliteit van de eurozone te behouden. Het mechanisme krijgt een omvang van enkele honderden miljarden en wordt gevoed uit communautaire middelen, het IMF, en een intergouvernementele overeenkomst tussen lidstaten van de eurozone.

Het communautaire deel zal worden gebaseerd op artikel 122.2 van het Verdrag, en belooft 60 mrd euro bezien over meerdere jaren. De Commissie zal deze 60 mld belenen op de kapitaalmarkt en de lidstaten geven via hun aandeel op de Europese begroting een garantie af op deze leningen. De Nederlandse regering heeft vanochtend in de Ecofin ingestemd met een verordening dienaangaande. Deze middelen zullen, indien nodig, worden aangevuld via een zogenoemd *special purpose vehicle* (SPV), van maximaal € 440 mld, waaraan pro rata garanties van deelnemende landen ten grondslag liggen (het Nederlandse aandeel in garanties maximaal ca € 26 mld). Het IMF zal op substantiële wijze deelnemen aan dit programma voor tenminste de helft van het bedrag van hetgeen de Europese landen zullen bijdragen. Indien een lidstaat een beroep dient te doen op één van de faciliteiten zal in eerste instantie een beroep worden gedaan op de communautaire middelen en pas in tweede instantie, indien echt nodig, op de middelen uit het SPV. De activering van middelen uit het SPV zal geschieden bij unanimitéit van de landen in de eurozone. Het SPV kent een duur van drie jaar.

Aanspraak op het mechanisme kan enkel worden gemaakt als aan condities is voldaan, die vergelijkbaar zijn met de condities aan Griekenland. Voorts geldt ook hier dat in tranches wordt uitgekeerd tegen een forse renteopslag. Het mechanisme is sterk geënt op de leenvoorwaarden en beleidscondities van het IMF. Voor de sterke rol van het IMF in het geheel heeft Nederland zich wederom bijzonder hard voor ingezet. Zodra op het mechanisme getrokken wordt zullen, in bepaalde verhouding, zowel de IMF gelden als de overige middelen worden aangesproken. Het SPV zal de komende weken verder worden uitgewerkt. Nadat deze uitwerking gereed is, zal ik uw Kamer hierover informeren.

Het mechanisme vormt het sluitstuk van een totaalpakket wat in belangrijke mate bestaat uit versterken van de begrotingsdiscipline, versnelde consolidatie en terugkeer naar houdbare overheidsfinanciën, het aanpakken van de macro economische onevenwichtigheden en het doorvoeren van structurele hervormingen. De Van Rompuy groep zal voortvarend met voorstellen hiervoor aan de slag gaan. Ook het belang van spoedige voortgang in de versterking van het financiële toezicht en de regulering van financiële markten werd door de Ecofin Raad benadrukt, evenals de noodzaak om na te denken over een raamwerk voor crisismanagement op de middellange en langere termijn.

Ik hoop u voldoende geïnformeerd te hebben.

De minister van Financiën,
J. C. de Jager